

**SPRAWOZDANIE Z REALIZACJI USTAWY O
WSPIERANIU RODZINY i PIECZY ZASTĘPCZEJ**
oraz
PROGRAMU WSPIERANIA RODZINY
W GMINIE NAREW NA LATA 2022-2025
ZA 2023 ROK

Opracowanie:
Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Narwi

I. WPROWADZENIE

Rodzina jest pierwszym środowiskiem wychowawczym, które wpływa na osobowość człowieka, na jego rozwój i dalsze życie. To właśnie w niej tworzą się określone normy regulujące zachowanie jej członków. Rodzina pełni wiele funkcji, które mają na celu zaspokajanie potrzeb jej członków. Rodzice są najważniejszymi osobami w życiu dziecka. To na nich wzorują się mali członkowie rodziny. Zachowanie dobrych relacji w rodzinie gwarantować może właściwe kształtowanie osobowości i świadomości młodych osób. Zaburzone więzi rodzinne wpływają destrukcyjnie na funkcjonowanie człowieka, stanowią podstawowe źródło jego deficytów. W przypadku wystąpienia jakiegokolwiek dysfunkcjonalności rodziny, Państwo ma obowiązek zapewnić dziecku specjalną ochronę i pomoc w przezwyciężeniu zaistniałej sytuacji. Wszelkie działania podejmowane na rzecz dobra dziecka i jego rodziny powinny być ze sobą spójne i uwzględniać prawo do zachowania własnej tożsamości.

Pomoc rodzinom przeżywającym trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczej oraz organizację pieczy zastępczej określa ustawa z dnia 9 czerwca 2011 o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. 2024, poz. 177). Zgodnie z jej zapisami opracowano Program Wspierania Rodziny w Gminie Narew na lata 2023-2025, który został przyjęty uchwałą Nr XLIX/263/22 Rady Gminy Narew z dnia 29.12.2022 roku.

Zawarte w programie propozycje pomocowe wspierają rodzinę w prawidłowym wypełnianiu jej funkcji. Założeniem Programu jest wspieranie rodziny naturalnej już na etapie gdy problemy się zaczynają oraz eliminowanie takich sytuacji kiedy dziecko musi opuścić rodzinę.

Program uwzględnia lokalne uwarunkowania i nakreśla kierunki działań w perspektywie trzyletniej. Nadrzędnym ich celem jest wspieranie rodziny w jej opiekuńczo wychowawczej roli względem dzieci.

Na podstawie art. 179 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej w terminie do dnia 31 marca każdego roku wójt składa radzie gminy roczne sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny oraz przedstawia potrzeby związane z realizacją zadań.

II. REALIZACJA ZADAŃ WYNIKAJĄCYCH Z USTAWY

Zgodnie z art. 176 ustawy o wspieraniu rodziny i pieczy zastępczej do zadań własnych gminy należy:

1. Opracowanie i realizacja trzyletnich programów wspierających rodziny, których głównym założeniem jest stworzenie spójnego systemu wsparcia rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczej poprzez pracę z rodziną oraz zapewnienie pomocy w opiece i wychowaniu dzieci. Obowiązek ten realizowany jest przy wzajemnej współpracy i współdziałaniu odpowiednich służb publicznych, organizacji pozarządowych i kościołów oraz związków wyznaniowych, a także innych organizacji, środowisk i osób fizycznych uprawnionych lub zobowiązanych do inicjowania i realizacji zadań związanych pośrednio lub bezpośrednio z pomaganiem rodzinie.

Program Wspierania Rodziny w Gminie Narew na lata 2023-2025 został przyjęty uchwałą Nr XLIX/263/22 Rady Gminy Narew z dnia 29.12.2022 roku.

2. Tworzenie możliwości podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny.

W 2023 roku Ośrodek Pomocy Społecznej nie zatrudniał asystenta rodziny, gdyż nie było takiego zapotrzebowania. Z tego powodu nie zachodziła potrzeba podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny.

3. Tworzenie oraz rozwój systemu opieki nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego, oraz praca z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych przez zapewnienie rodzinie przeżywającej trudności wsparcia i pomocy asystenta rodziny oraz dostępu do specjalistycznego poradnictwa, organizowanie szkoleń i tworzenie warunków do działania rodzin wspierających, prowadzenie placówek wsparcia dziennego oraz zapewnienie w nich miejsc dla dzieci.

Ośrodek nie zatrudnia obecnie asystenta rodziny ani nie ma podpisanych umów na rodziny wspierające. Przy Ośrodku Pomocy Społecznej nie funkcjonują też placówki wsparcia dziennego. Zajęcia pozaszkolne dla dzieci prowadzone są w ramach działalności Narwiańskiego Ośrodka Kultury, Gminnej Biblioteki Publicznej oraz Zespołu Szkolno –Przedszkolnego w Narwi.

4. Finansowanie podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny oraz kosztów związanych z

udzielaniem pomocy w opiece i wychowaniu dziecka w ramach umowy przez rodziny wspierające.

W związku z brakiem zatrudnienia asystenta rodziny oraz brakiem rodzin wspierających ośrodek obecnie nie ponosi wydatków w tym zakresie.

5. Współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym.

W minionym roku ośrodek współfinansował pobyt jednego dziecka w rodzinie zastępczej spokrewnionej.

6. Sporządzanie sprawozdań rzeczowo-finansowych z zakresu wspierania rodziny oraz przekazywanie ich właściwemu wojewodzie, w wersji elektronicznej, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego.

Sprawozdania są przekazywane z zachowaniem wymaganych terminów, w wersji elektronicznej, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego .

7. Prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej, zamieszkałego na terenie gminy.

Monitoring rodzin był prowadzony przez pracowników socjalnych zatrudnionych w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Narwi.

III. REALIZACJA ZADAŃ WYNIKAJĄCYCH Z PROGRAMU

1. TWORZENIE SPÓJNEGO SYSTEMU WSPIERANIA DZIECKA I RODZINY

W Gminie Narew funkcjonuje szeroki wachlarz form pomocy dla dziecka i rodziny ze strony gminnych instytucji. W ramach systemu działań profilaktyczno-interwencyjnych obejmujących całą rodzinę można wymienić zarówno poradnictwa jak też konkretne świadczenia i usługi, które wspierają zwalczanie bezradności opiekuńczo-wychowawczej, zajmują się profilaktyką, walką z sytuacjami kryzysowymi, nałogami itp. Instytucje wspierają i pomagają, w stworzeniu optymalnych warunków do wychowywania dzieci w środowisku rodziny biologicznej.

Koordinowanie działań instytucji i organizacji działających na rzecz dziecka i rodziny prowadzone jest przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej. Rozwijana jest współpraca z instytucjami działającymi w sferze pomocy dziecku i rodzinie.

Działania podejmowane w ramach poszczególnych celów programu na terenie gminy poprzez różne instytucje publiczne i pozarządowe przyczyniają się do zmniejszenia zjawisk wykluczenia społecznego, sprzyjają ograniczeniu zjawiska bezrobocia, szeroko wspierają funkcjonowanie rodziny oraz przyczyniają się do rozwoju kultury i edukacji. Działania te są spójne z działaniami ujętymi w Strategii Strategia Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych, Gminnym Programie Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii oraz Uzależnieniom Behawioralnym jak też Gminnym Programie Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Ofiar Doznających Przemocy Domowej w Gminie Narew.

Osoby zaangażowane w realizację programu miały możliwości skorzystania z możliwości podnoszenia swoich kwalifikacji poprzez udział w szkoleniach finansowanych ze środków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Szkolenia dotyczyły między innymi przemocy i uzależnień.

2. POMOC W ZAGOSPODAROWANIU CZASU WOLNEGO DZIECI I MŁODZIEŻY

Gmina wspiera różne formy spędzania czasu wolnego promujące zachowania nieagresywne. W jednostkach organizacyjnych funkcjonujących na terenie Gminy Narew organizowane były zajęcia zarówno dla dzieci, jak i dla młodzieży. Proponowano zajęcia artystyczne, rekreacyjne, sportowe oraz warsztaty tematyczne.

W szkole prężnie działały koła zainteresowań - modelarskie, sportowe i przedmiotowe. Działa Koło PCK, harcerstwo i wolontariat.

W okresie sprawozdawczym Narwiański Ośrodek Kultury w Narwi prowadził własne stałe i cykliczne formy pracy, był organizatorem imprez artystycznych, kulturalnych, edukacyjnych i sportowych na terenie gminy Narew. Przy ośrodku kultury odbyły się liczne wydarzenia kulturalne, akcje charytatywne oraz imprezy sportowe i plenerowe. Były zajęcia plastyczne z wykorzystaniem surowców wtórnych, rękodzielnicze, kulinarne, plastyczne pod okiem artystów malarzy, edukacyjne ze szczególnym naciskiem na profilaktykę uzależnień, konkursy i gry, zabawy z nagrodami. Odbyły się warsztaty takie jak „ Na Szkle Malowanie” ,” Mobilna Manufaktura Mydła”, „Malowanie Eko-Toreb”, „AAA-Guzik”, „Eko Kosmetyki” i wiele innych.

W gminnej bibliotece istnieje możliwość korzystania z ciekawych książek, czasopism, komputerów z dostępem do Internetu oraz gier planszowych i stolikowych typu piłkarzyki i mini bilard. Odbyły się warsztaty artystyczne i kulinarne, obchody dnia dziecka, dnia matki oraz inne spotkania tematyczne oraz ciekawe wyjazdy łączące naukę z zabawą.

Komenda Powiatowa Policji w Hajnówce prowadziła aktywną edukację dzieci i młodzieży z Zespołu Szkolno – Przedszkolnego w formie pogadarek i prelekcji (n.p. "Bezpieczna droga do szkoły/domu", „Konsekwencje prawne młodzieży”, „Bezpieczne ferie”). Organizowała także warsztaty i konkursy oraz zajęcia profilaktyczne prowadzone w salce edukacyjnej „Dziecięca Komenda Policji”.

W działania na rzecz dzieci i młodzieży włączyły się również gminne organizacje pozarządowe.

Parafia Rzymskokatolicka p.w. Wniebowzięcia NMP i św. Biskupa i Męczennika w Narwi w ramach obchodów Dnia Dziecka zorganizowała piknik profilaktyczny „ Stop dla uzależnienia” dla

dzieci i rodziców. Podczas spotkania odbyły się warsztaty, konkursy i ognisko.

W partnerstwie z organizacjami pozarządowymi kontynuowana była oferta kolonii i obozów dla dzieci. Z letniego wycieczki w 2023 roku skorzystało 45 dzieci. Na obóz letni do Rydzewa wyjechało 25 dzieci, a na kolonie letnie do Poronina 20 uczniów.

Ochotnicza Straż Pożarna zorganizowała dzieciom cykl zajęć profilaktycznych. Podczas spotkań omówiono zasady udzielenia pierwszej pomocy. Po części teoretycznej odbyły się ćwiczenia praktyczne.

Koło Gospodyń Wiejskich przeprowadziło szkolenie „Niewidzialne rany”. Wraz z przedstawicielami KPP w Hajnówce zorganizowano warsztaty z zakresu bezpieczeństwa w sieci. Odbyły się spotkania tematyczne dotyczące bezpiecznej pracy w gospodarstwie rolnym i zdrowia. Zorganizowały warsztaty kosmetyczno-pielęgnacyjne, robienia makijażu, robienia makrami, ozdób wielkanocnych i świec. Członkowie KGW w okresie świątecznym odwiedzili z prezentami i kolędą mieszkańców w Hospicjum w Makówce i Domu Opieki w Trześciance.

Fundacja Na Rzecz Ratowania i Rewitalizacji Dziedzictwa Kulturowego "Spadczyna" z Trześcianki zorganizowała szereg zajęć oraz warsztatów, których głównym celem było wskazanie dzieciom, młodzieży oraz osobom starszym zdrowej i ciekawej formy spędzania wolnego czasu oraz zasad zdrowego stylu życia wolnego od uzależnień. Zorganizowano warsztaty stolarskie dla dzieci i młodzieży, warsztaty malowania toreb, cykliczne letnie warsztaty wycinania w drewnie ozdób ogrodowych, warsztaty wyplatania mioteł oraz konkurs plastyczny „Postaw na marzenia nie uzależnienia”.

Powyższe jednostki podczas organizowanych działań udostępniały stoiska na materiały profilaktyczne dotyczące uzależnień i przemocy oraz materiały kampanii : „Postaw na rodzinę”, „Reaguj na przemoc”, „Stop dopalaczom”

Powyżej wymieniono tylko większe wydarzenia. Wszystkie organizowane w minionym roku działania miały na celu zagospodarowanie czasu wolnego dzieciom i młodzieży w sposób atrakcyjny i społecznie akceptowany, rozwijanie zainteresowań i talentów, budowanie poczucia własnej wartości, indywidualności, kształtowanie postaw i zachowań prospołecznych i proekologicznych, a także promowanie zdrowego stylu życia.

3. STWORZENIE EFEKTYWNEGO SYSTEMU WSPARCIA RODZIN W PRAWIDŁOWYM WYPEŁNIANIU FUNKCJI OPIEKUŃCZO -WYCHOWAWCZYCH

Znaczącą rolę w pracy z rodziną odgrywa Urząd Gminy i Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej. Jednym z podstawowych filarów działalności tych jednostek jest wzmacnianie rodzin, podnoszenie poziomu ich funkcjonowania, jak też udzielania pomocy rodzinom będącym w kryzysie i przyznawanie szeregu świadczeń pomocowych.

Do świadczeń wspomagających funkcjonowanie rodzin należą wszystkie świadczenia pomocy społecznej tj. zasiłki stałe, okresowe i celowe oraz świadczenia wypłacane przez urząd: zasiłki rodzinne, świadczenia wychowawcze oraz świadczenia z funduszu alimentacyjnego. Ważną rolę odgrywa też pomoc rodzinom z dziećmi niepełnosprawnymi, a mianowicie świadczenia pielęgnacyjne i opiekuńcze oraz zwrot kosztów dowozu dzieci do szkół.

Ponadto ośrodek wypłaca stypendia socjalne a urząd stypendia dla najzdolniejszych uczniów. Realizowany jest również rządowy program Wyprawka Szkolna i program Dobry Start.

Inną formą wsparcia jest zapewnienie dzieciom i młodzieży w przedszkolu i szkołach gorącego posiłku. Większość rodzin wielodzietnych z terenu gminy skorzystała już ze wsparcia w formie uprawnień przysługujących w ramach Karty Dużej Rodziny. Caritas Parafii Katolickiej również wspomógł rodziny - przekazując najbardziej potrzebującym dary w formie rzeczowej. W Parafii Rzymskokatolickiej p.w. Wniebowzięcia NMP i św. Stanisława w Narwi przeprowadzono adwentową akcję charytatywną "Torba od serca". Akcja dotyczyła podejmowania gestów miłosierdzia, szczególnie wobec ubogich, seniorów oraz uchodźców z Ukrainy. Z zebranych produktów zostały przygotowane paczki świąteczne, które pracownicy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej przekazały dla osób potrzebujących. Paczki przekazano przed Świątami Bożego Narodzenia dla 15 osób z terenu naszej gminy.

Oprócz pomocy wymienionej wyżej rodziny miały możliwość korzystania z pomocy psychologicznej i prawnej. Pomoc psychologiczną świadczył pedagog szkolny oraz pracownik punktu konsultacyjnego. Natomiast nieodpłatna pomoc prawna świadczona jest na terenie powiatu hajnowskiego. Nieodpłatne poradnictwo obywatelskie obejmuje działania dostosowane do

indywidualnej sytuacji osoby uprawnionej, zmierzające do podniesienia świadomości tej osoby o przysługujących jej uprawnieniach lub spoczywających na niej obowiązkach oraz wsparcia w samodzielnym rozwiązywaniu problemu, w tym, w razie potrzeby, sporządzenie wspólnie z osobą uprawnioną planu działania i pomoc w jego realizacji.

4. WSPIERANIE RODZICÓW W ICH FUNKCJACH OPIEKUŃCZO WYCHOWAWCZYCH

W celu zapewnienia dostępności pomocy pedagogicznej i psychologicznej w szkole jest zatrudniony pedagog szkolny na pełen etat. Prowadzi on spotkania tematyczne dla rodziców dotyczące np. błędów wychowawczych i prelekcje dotyczące zagadnień profilaktycznych, doradztwo dla rodziców, konsultacje. Odbywały się zebrania z rodzicami podczas których wychowawcy omawiali bieżące sytuacje wychowawcze i przeprowadzali prelekcje, przedstawiali zagadnienia dotyczące profilaktyki. Poruszono między innymi tematykę dotyczącą stanów emocjonalnych dzieci, motywacja do nauki, omówienie problemów związanych z zachowaniem, przekraczaniem norm i zasad obowiązujących w szkole oraz uzależnienie behawioralne i od innych substancji uzależniających.

Ważne informacje, relacje z przeprowadzonych działań wychowawczo- profilaktycznych, bieżących wydarzeń zamieszczone są na stronie internetowej szkoły do wiadomości rodziców np. „Oferta, poradnik Poradni Psychologiczno- Pedagogicznej” , broszurka: Razem w cyberświecie” pomysłownik na trudne sytuacje, Światowy Dzień Rzucania Palenia, AIDS, informacje na temat bezpłatnych webinarium- Centrum Edukacji Medialnej- portal wsparcierodzica.pl, Międzynarodowy Dzień Wolontariatu

W ramach realizacji programu „Archipelag Skarbów” odbyło się zebranie z rodzicami klas IV-VIII dnia 03.04.2023 podczas którego omówiono ważny temat brzmiący: „Jak wspierać dziecko w drodze do dorosłości?”. Rozdano rodzicom „Miniprzewodnik po dżungli kontaktów z nastolatkiem”, który zawiera istotne treści: Czego potrzebuje nastolatek? Jak rozmawiać z nastoletnim dzieckiem? Co mówią badania nad młodziem? Co jest najważniejsze ze strony mamy i taty?

Ośrodek pomocy na bieżąco prowadzi edukację rodziców poprzez szeroko rozumianą pracę socjalną. Ponadto kontynuowana jest działalność punktu konsultacyjnego dla mieszkańców.

Podmioty zaangażowane w pomoc rodzinie udzielają informacji dotyczących działalności

poradni specjalistycznych. Pozostają też w kontakcie z Zespołem Interdyscyplinarnym oraz Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, dzięki czemu osoby zainteresowane mogą skorzystać z terapii leczenia uzależnień oraz zajęć korekcyjno – edukacyjnych dla sprawców przemocy.

5. PROWADZENIE DZIAŁALNOŚCI PROFILAKTYCZNEJ NA RZECZ RODZINY

W minionym roku kontynuowano działania w ramach kampanii „Postaw na rodzinę”, kampanii „Reaguj na przemoc!” oraz kampanii „Stop dopalaczom”.

Organizowanych było także wiele różnych imprez kulturalnych i sportowych. Inicjowanie i rozwój form integracji rodzin ze społecznością lokalną odbywało się poprzez wspieranie wypoczynku rodzinnego oraz współorganizowanie i promowanie imprez integracyjnych i kulturalnych.

Wśród imprez plenerowych, które wpływały na integrację rodziny należy wymienić między innymi: Piknik z NOK, potańcówki nad Narwią, Festyn z cyklu „I TAM ŻYWUĆ LUDZI” w Chrabostówce, Plener Malarski – Narew 2023, "Festiwal Teatralny Wertep" czy też kino "Lumiere".

Odbyła się również wystawa starych fotografii 'NAREW DAWNIEJ I DZIŚ...'; wystawa Starych Samochodów i Motocykli, występy zespołów muzycznych, uroczyste obchody świąt państwowych, spotkania autorskie, Biblioteka w Narwi po raz kolejny przystąpiła do ogólnopolskiej akcji Narodowe Czytanie, odbyły się świąteczne warsztaty „Renowacja gwiazdy kolędniczej” i wiele innych.

Tradycją stało się już coroczne Spotkanie Wigilijne organizowane dla mieszkańców naszej gminy. To wyjątkowe wydarzenie jest wspólnym dziełem wielu instytucji, m.in. Zespołu Szkolno – Przedszkolnego w Narwi, Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, Narwiańskiego Ośrodka Kultury, Urzędu Gminy jak też Parafii Rzymskokatolickiej i Prawosławnej w Narwi.

IV. FINANSOWANIE DZIAŁAŃ

Źródłem finansowania Programu wspierania rodziny Gminy Narew na lata 2023-2025 były środki zarówno budżetu państwa jak i środki własne gminy. W większości były one ujęte w ramach budżetu Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Narwi i pozostałych jednostek organizacyjnych gminy oraz Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Narwi pochodzących z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych.

Wysokość wykorzystanych środków ze szczegółowym podziałem na działy i rozdziały znajduje się w sprawozdaniu z wykorzystania budżetu gminy za 2023 rok.

V. PLANY I POTRZEBY

Plany i potrzeby związane z realizacją zadań wynikających z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej oraz Programu wspierania rodziny w Gminie Narew na lata 2023-2025 na rok 2024 :

1. Kontynuacja wsparcia dla podmiotów realizujących zadania programu.
2. Bieżące dokonywanie analizy potrzeb w zakresie uruchomienia wsparcia w postaci rodziny wspierającej i asystenta rodziny oraz opracowanie sposobu realizacji wsparcia.
3. Zabezpieczenie funduszy na współfinansowanie pobytu dzieci w pieczy zastępczej.
4. Podnoszenie kwalifikacji osób działających na rzecz rodziny.
5. Opracowanie sprawozdawczości z zakresu realizacji ustawy i programu.